

A Model of Sustainable Sport Tourism Development with Rural Sports and Local-Native Games Approach

Reza Mousavi

Ph. D. Student of Extension and Agricultural Education, Science and Research Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran

Maryam Omid Najafabadi *

Associate Professor, Department of Economics, Science and Research Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran

Seyed Mehdi Mirdamadi

Associate Professor, Department of Economics, Science and Research Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran

Seyed Jamal Farajollah Hosseini

Associate Professor, Department of Economics, Science and Research Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran

Abstract

Introduction

Sports tourism is one of the most important sectors of the tourism industry that has an impressive impact on societies' cultural, social, and economic structure. In recent years, a new field of sport tourism called rural sports and local-native games tourism has been considered by managers and experts in the tourism industry. Suppose sports tourism is properly managed and planned with the rural sports and local-native games approach. In that case, it can create a developed process to achieve sustainability in the tourism industry and local communities. The special climatic and natural capabilities of Mazandaran province in ecotourism and the huge treasure of rural sports and local-native games in this province all show the ability to sustainably develop sports

---

Corresponding Author: m.omidi@srbiau.ac.ir

How to Cite: Mousavi, Reza, (2021), A Model of Sustainable Sport Tourism Development with Rural Sports and Local-Native Games Approach, *Tourism Management Studies*, Vol.16, No.55, 257-291.

tourism with the approach of rural sports local-native games in the area. Therefore, developing a localized model for the sustainable development of sport tourism for Mazandaran province is an obvious necessity.

Materials and Methods

The present study is a qualitative method using grounded theory methodology. The statistical sample of the research was experts in tourism, rural sports, and local-native games, which were selected by theoretical sampling method. The data collection method was a semi-structured interview that continued until the theoretical saturation stage. Data analysis was performed using MAXQDA software in three stages of open, axial, and selective coding.

Discussion and Results

In this study, the model of sustainable sport tourism development with the approach of rural sports and local-native games in Mazandaran province was explained using the strategy of grounded theory with the systematic approach of Strauss and Corbin. 354 open-source codes, 66 concepts and 11 categories were extracted during the coding process, and their characteristics were identified. In the final model, in addition to identifying the causal conditions, the context, the interventionist, the strategies and consequences related to the development of sustainable sports tourism, the relationships and interactions of these categories are also shown.

Conclusions

The results of this study indicate that the geographical and climatic location of Mazandaran province and the rich treasure of the cultural heritage of this province is one of the prior conditions that lead to the sustainable development of tourism. Sustainable tourism development can lead to the emergence of sustainable livelihood consequences for local communities, including ecological balance and sustainability of natural and cultural heritage resources, which in the case of policy, marketing, management and planning strategies, appropriate infrastructure and Considering the factor of religious and social participation and the factor of finance and support. This theory states

the mechanisms for achieving the goals of sustainable sport tourism, and local communities can also achieve sustainable livelihoods while preserving cultural heritage and local traditions.

Keywords: Sustainable Sport Tourism, Rural Sports, Local-Native Games, Grounded theory.

الگوی توسعه گردشگری ورزشی پایدار با رویکرد ورزش‌های روستایی و بازی‌های بومی و محلی

رضا موسوی

دانشجوی دکتری ترویج و آموزش کشاورزی، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

مریم امیدوی نجف‌آبادی *

دانشیار گروه اقتصاد، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

سیدمهدی میردامادی

دانشیار گروه اقتصاد، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

سیدجمال فرج‌الله حسینی

دانشیار گروه اقتصاد، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

چکیده

با توجه به اهمیت پایداری در فعالیت‌های گردشگری و ضعف نظریه‌های موجود در زمینه توسعه گردشگری ورزشی پایدار، پژوهش حاضر با هدف دستیابی به الگوی توسعه گردشگری ورزشی پایدار با رویکرد ورزش‌های روستایی و بازی‌های بومی و محلی در استان مازندران انجام پذیرفته است. این مطالعه از نوع پژوهش‌های کیفی است، که با استفاده از نظریه داده‌بنیاد و مصاحبه با خبرگان انجام شده است. تحلیل داده‌ها در طی سه مرحله کدگذاری باز، محوری و انتخابی انجام پذیرفت و به ظهور ۳۵۴ کد باز و ۶۶ مفهوم در قالب ۱۱ مقوله اصلی منجر گردید. نتایج نشان داد که وجود جاذبه‌های گردشگری ورزشی به عنوان شرایط علی موجب ضرورت یافتن توسعه گردشگری ورزشی پایدار با رویکرد ورزش‌های روستایی و بازی‌های بومی گردیده است، که در صورت به کارگیری راهبردهای سیاستگذاری، مدیریت و برنامه‌ریزی، و بازاریابی در بستر مناسبی از زیرساخت‌ها و با توجه به مشارکت دینی و اجتماعی و ملاحظات مالی و حمایتی می‌تواند منجر به ظهور پیامدهای پایداری معیشت جوامع محلی گردد.

کلیدواژه‌ها: گردشگری ورزشی پایدار، ورزش‌های روستایی، بازی‌های بومی و محلی، نظریه داده بنیاد

مقاله حاضر برگرفته از رساله دکتری رشته توسعه کشاورزی دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات تهران است.

* نویسنده مسئول: m.omidi@srbiau.ac.ir

مقدمه

ورزش یکی از متداول‌ترین عوامل ایجاد انگیزه سفر برای گردشگران است و به دنبال آن، گردشگری ورزشی صنعتی است که از ترکیب دو صنعت گردشگری و ورزش پدید آمده است (مرتضایی و کلاته سیفری، ۱۳۹۹). صنعت گردشگری ورزشی نقشی برجسته به عنوان مولد اقتصادی در جوامع گوناگون دارد و امروزه به ابزاری کلیدی برای توسعه کشورهای تبدیل شده است (کریمی و همکاران، ۱۳۹۹)؛ چنانچه در بعضی از کشورها، درآمدهای ارزی ناشی از این صنعت یکی از منابع عمده در جهت تقویت اقتصاد ملی محسوب می‌شود (پریک، ۲۰۱۸).

اگرچه گردشگری ورزشی با فراهم کردن فرصت‌های اقتصادی به معیشت و رفاه مناطق توریستی کمک می‌کند، اما توسعه غیرمسئولانه گردشگری می‌تواند پیامدهای منفی فراوانی برای مقاصد گردشگری به همراه داشته باشد (ادبی فیروزجاه و همکاران، ۱۳۹۹). هسو و همکاران^۲ (۲۰۲۰) اعتقاد دارند که رشد کنترل‌نشده در مقصدهای گردشگری خطرات غیرقابل پیش‌بینی‌ای را برای اقتصاد، اجتماع و محیط زیست این مناطق ایجاد می‌کند. بهمین‌پور و حسینی طاهرآبادی (۱۳۹۸) نیز در پژوهش خود گزارش کردند که در طرح‌های گردشگری ورزشی مدرن، صرفاً اهداف اقتصادی در اولویت‌اند و رعایت ملاحظات زیست‌محیطی و حفاظت از اکوسیستم طبیعی منطقه و توجه به توان اکولوژیکی فراموش شده است. به گفته هیگام و هیچ^۳ (۲۰۱۸)، در قلمرو ورزش توجه کمتری نسبت به پایداری صورت گرفته است و باید از تأثیرات این بخش بر توسعه پایدار آگاه شد.

بر این اساس، بهره‌گیری از ورزش‌های سنتی و بازی‌های بومی و محلی به عنوان چهره جدیدی از گردشگری ورزشی به صورت ابزاری برای توسعه گردشگری پایدار پیشنهاد شده است (غفوری و همکاران، ۱۴۰۰). فلاح و همکاران (۱۳۹۷) نیز ورزش‌ها و بازی‌های بومی و محلی را از عوامل تأثیرگذار بر تحقق توسعه گردشگری ورزشی پایدار می‌دانند. ورزش‌ها و بازی‌های بومی و محلی به دلیل پیوند با طبیعت و استفاده از ابزار و امکانات طبیعی و کمینه نمودن اثرات فصلی گردشگری رایج می‌توانند به پایداری ستون‌های

1 Peric

2 Hsu et al.

3 Higham & Hinch

اقتصادی، اجتماعی و زیست‌محیطی در جوامع میزبان کمک کنند (هارجو و سوسانتی^۱، ۲۰۱۸). اما متأسفانه در کشور ایران تاکنون تلاش نظام‌یافته‌ای به‌منظور معرفی و به‌کارگیری ظرفیت‌های بی‌نظیر ورزش‌های بومی و محلی در توسعه گردشگری ورزشی صورت نگرفته‌است (غفوری، ۱۳۹۳).

استان مازندران به‌لحاظ موقعیت طبیعی، جغرافیایی و فرهنگی در بخش گردشگری، و به‌ویژه گردشگری ورزشی، جزو استان‌های برتر و قطب گردشگری کشور محسوب می‌گردد (نعمت‌اللهی و همکاران، ۱۳۹۵). بدیهی است که به‌منظور بهره‌برداری از صنعت گردشگری ورزشی در این استان، مدیران و دست‌اندرکاران نیازمند برنامه‌ریزی دقیقی در سطح راهبردی و عملیاتی هستند؛ موضوعی که در استان مازندران به‌ندرت به آن پرداخته شده‌است. به‌طوری‌که صنعت گردشگری در استان مازندران به‌دلیل تأثیرات مخرب گردشگری انبوه بر مقصدهای طبیعت پایه نواحی شمال ایران، پیامدهای زیست‌محیطی (صالحی و همکاران، ۱۳۹۹) و به دلیل فقدان رویکرد توسعه پایدار در سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی، خسارت‌های عظیمی در حوزه‌های فرهنگی برجای گذاشته‌است و در دراز مدت نیز موجب تبعات قابل توجه اجتماعی حاد می‌شود.

تضعیف هویت و میراث فرهنگی، عدم امنیت اجتماعی و افزایش جرائم، ایجاد اختلافات بین گردشگران و جامعه میزبان از آثار منفی اجتماعی و فرهنگی گردشگری ورزشی هستند (کرسولیک و همکاران^۲، ۲۰۲۰). از نظر زیست‌محیطی هم علاوه بر حجم عظیم پسماندها، برخی از طرح‌ها مانند احداث تله‌کابین و زیپ‌لاین و برخی فعالیت‌های ورزشی نظیر آفرود و اسکی کوهستانی اثرات مخرب زیست‌محیطی مانند فرسایش و کوبیدگی شدید خاک، افزایش ریسک سیل، از بین رفتن پوشش گیاهی و حیات وحش را به دنبال داشته‌اند (جاوید و همکاران، ۱۳۹۹).

رکود بخش کشاورزی، تبدیل زمین‌های کشاورزی به شهرک‌های مسکونی و ۴۰ تا ۵۰ برابر شدن قیمت زمین‌های مسکونی از مهم‌ترین آثار گردشگری بر اقتصاد منطقه است. بررسی‌ها در زمینه اشتغال نیز نشان می‌دهد که بخش خدمات بیشترین میزان اشتغال استان را

---

1 Harjo and Susanti

2 Kersulic et al.

دارد، اما از آن جا که این خدمات از نوع خدمات غیر مولد هستند، تأثیری در اشتغال پایدار استان نداشته است (مهدی زاده، ۱۳۹۶).

با توجه به آنچه گفته شد، در حوزه گردشگری ورزشی در استان مازندران، توسعه انواعی از محصولات گردشگری که متضمن دستیابی مقصد تفرجگاهی به پایداری اجتماعی، اقتصادی و اکولوژیکی بلندمدت باشد باید مد نظر قرار گیرد. از آن جا که ورزش های روستایی و بازی های بومی و محلی یکی از حوزه های قابل توجه در این استان اند، می توان با تلفیق جاذبه های طبیعی و فرهنگی، به عنوان مؤلفه های اصلی تأثیرگذار بر حضور گردشگران، این حوزه جدید از گردشگری ورزشی را در استان مازندران توسعه و رونق داد. اما این موضوع در استان مازندران به طور دقیق و جامع مورد توجه قرار نگرفته است و شرایط علی، زمینه ای و مداخله گر توسعه گردشگری ورزشی پایدار و نیز راهبردها و پیامدهای آن شناخته نشده اند. بنابراین به دلیل خلأ الگوی بومی و ضعف نظریه های موجود در این زمینه، تدوین مدل بومی سازی شده در راستای توسعه پایدار گردشگری ورزشی برای استان مازندران ضرورتی آشکار است و پژوهش حاضر با هدف دستیابی به الگوی توسعه گردشگری ورزشی پایدار با رویکرد ورزش های روستایی و بازی های بومی و محلی در استان مازندران انجام پذیرفته است.

پیشینه پژوهش

هیگام و هینچ^۱ (۲۰۰۶) گردشگری ورزشی را مسافرت به دلایل غیرتجاری برای مشاهده یا شرکت در فعالیت های ورزشی که دور از محل زندگی است عنوان کردند. گیبسون^۲ (۱۹۹۸) سه نوع گردشگری ورزشی پیشنهاد می کند: گردشگری ورزشی فعال^۳، گردشگری ورزشی رویداد^۴ و گردشگری ورزشی نوستالژی^۵. توسعه گردشگری ورزشی به هر شکلی که باشد برای ساکنان دارای پیامدهایی است. به طوری که، جوامع مقصد در موقعیتی هستند که می توانند از پایداری توسعه گردشگری بهره مند شوند یا هزینه های آن را

---

1 Higham and Hinch

2 Gibson

3 Active Sport Tourism

4 Event Sport Tourism

5 Nostalgia Sport Tourism

پرداخت کنند (موئل و همکاران^۱، ۲۰۲۰). بنابراین تجزیه و تحلیل پایداری گردشگری دارای اهمیت خاصی است (جیمنز-گارسیا و همکاران^۲، ۲۰۲۰).

گردشگری ورزشی پایدار نوعی از گردشگری ورزشی است که نیازهای گردشگر ورزشی زمان حال و نیز جوامع میزبان را برآورده می‌کند و در عین حال، فرصت‌ها را برای گسترش گردشگری ورزشی ارائه می‌دهد و منابع را به گونه‌ای مورد استفاده قرار می‌دهد که همزمان با حفظ ارزش‌های فرهنگی، فرآیندهای زیست‌محیطی و سیستم‌های پشتیبان حیات به نیازهای اقتصادی، اجتماعی، نهادی و تکنولوژیکی پاسخ داده شود (کارنیرو و همکاران^۳، ۲۰۱۶). اسگروی^۴ (۲۰۲۰) اعتقاد دارد گردشگری پایدار می‌تواند یک ابزار مدیریتی مؤثر برای منابع طبیعی باشد. به گونه‌ای که مزایای حاصل از آن، نه تنها برای نسل فعلی، بلکه برای نسل‌های آینده نیز حفظ شود.

از اواخر دهه ۱۹۸۰ میلادی، توسعه گردشگری از توسعه اقتصاد محوری به سمت پایداری حرکت کرد (تیاگو و همکاران^۵، ۲۰۲۰) و تغییر شکل پارادایم سنتی گردشگری با توجه به پیامدهای آن گردشگری افسار گسیخته صورت گرفت و با پارادایم جدید گردشگری پایدار جایگزین شد (هویلی و همکاران^۶، ۲۰۱۸).

لذا در چند سال اخیر، حوزه جدیدی از گردشگری ورزشی تحت عنوان گردشگری ورزشی سنتی با هدف برگزاری رویدادهای ورزشی در مقیاس کوچک با استفاده از قابلیت‌های موجود در جاذبه‌های طبیعی و جذابیت‌های فرهنگی و تاریخی که ریشه در ورزش‌های سنتی و بومی جوامع دارد مورد توجه مدیران و متخصصان صنعت گردشگری قرار گرفته است (هرناندز و همکاران^۷، ۲۰۱۶). گردشگری ورزش‌های روستایی بومی، یک جایگزین مناسب برای مدل‌های گردشگری ناپایدار امروزی است

---

1 Moyle et al.

2 Jiménez-García et al.

3 Carneiro et al.

4 Sgroi

5 Tiago et al.

6 Huili et al.

7 Hernández et al.

(گیسون و همکاران^۱، ۲۰۱۲) و از آن جا که با زیرساخت‌ها و سرمایه‌های انسانی و فرهنگی جامعه میزبان سازگار است، نوعی گردشگری ورزشی پایدار است (هیگام^۲، ۱۹۹۹). این گروه از فعالیت‌های ورزشی به دلیل ارتباط تنگاتنگی که با فرهنگ و آداب و رسوم هر منطقه دارند به شکل بازی‌ها و ورزش‌های خاص هر منطقه در داخل کشور رواج و عمومیت بیشتری می‌یابند و به لحاظ تنوع و تناسب با امکانات ساده و موجود در جوامع روستایی، به بهترین شکل ممکن قشر عظیمی از گردشگران را در سنین مختلف تحت پوشش قرار می‌دهند (غفوری، ۱۳۹۳).

هنگامی که از ورزش‌های سنتی و بازی‌های بومی سخن گفته می‌شود، مراد ورزش‌ها و بازهایی است که پیش از گسترش ورزش‌های سازمان‌یافته و مدرن در سطح جهان وجود داشته‌اند. ورزش‌ها و بازی‌های بومی و محلی ریشه در فرهنگ جوامع دارند و جزو فرهنگ فولکلور به شمار می‌آیند و معمولاً به مناسبت جشن‌های مذهبی، ملی و محلی به صورت بازی و همراه با سرود خوانی‌ها انجام می‌شده‌اند (معصومی و همکاران، ۱۳۹۵).

در جوامع بین‌المللی قبل از سال ۱۹۷۰، ورزش‌های سنتی و بازی‌های بومی و محلی در حال ناپدید شدن از حافظه اجتماعی افراد بودند تا زمانی که یونسکو ورزش‌های سنتی و بازی‌های بومی و محلی را به‌عنوان جزئی از فرهنگ سنتی و محبوب ملت‌ها به رسمیت شناخت. از آن سال به بعد، یک جنبش جهانی به نام شبکه بین‌المللی ورزش‌ها و بازی‌های سنتی^۳ شروع به برنامه‌ریزی و تلاش در راستای احیای این بازی‌ها و ورزش‌ها کرد (آذر و شکارلو، ۱۳۹۳). بر این اساس، در چند سال اخیر، توجه و تأکید بر ورزش‌های سنتی و بازی‌های بومی به‌عنوان یکی از مهم‌ترین راهکارهای توسعه گردشگری ورزشی پایدار در کشورهای مختلف مورد توجه فراوان قرار گرفته‌است.

علوی و همکاران (۱۳۹۹) در پژوهش کیفی با استفاده از نظریه داده‌بنیاد به طراحی مدل توسعه ورزش‌های دریایی در جذب گردشگران استان مازندران پرداختند. در بخش علی^۴ مقوله اصلی شناسایی شد، که شامل مشوق‌های مالی، سازوکار جذب گردشگر، آموزش مدیران و ارائه خدمات مناسب است. در بخش راهبردها، ۴ مفهوم اصلی که عبارت‌اند از سرمایه‌گذاری غیردولتی، جذب گردشگر ورزشی، ایجاد ظرفیت‌ها و

1 Gibson et al.

2 Higham

3 Traditional Sports and Games

شاخص‌های اقتصادی و بازاریابی و در نهایت، در بخش پیامدها، ۳ مقوله اصلی شناسایی شد که عبارت‌اند از: عمومی کردن ورزش دریایی، تعاملات فرهنگی و جذب گردشگر. کریمی و همکاران (۱۳۹۹) در پژوهشی، مدل توسعه گردشگری ورزشی ماجراجویانه مبتنی بر نظریه داده‌بنیاد را طراحی کردند. بر مبنای یافته‌ها، ضرورت‌ها و چالش‌ها در این پژوهش شامل عوامل اجتماعی و فرهنگی، اشتغال مبتنی بر کارآفرینی، مدیریت هیجان، مدیریت ارتباطات و زیرساخت‌هاست؛ موانع شامل موانع اداری و مدیریتی، امکانات و تجهیزات، فردی، مالی و اقتصادی، امنیتی، روساخت‌ها، اطلاع‌رسانی؛ بسترها شامل قوانین و آیین‌نامه، فرهنگی و اطلاعاتی، آکادمیک و نیروی انسانی متخصص؛ راه‌کارها شامل مدیریت ایمنی، آموزش و فرهنگ‌سازی، مدیریت اماکن و رویداد و مدیریت کیفیت نوآوری؛ اثرات شامل اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی شناسایی شدند.

قرلسفلو و همکاران (۱۳۹۹) در طراحی الگوی کیفی گردشگری جشنواره‌های سنتی بر مبنای راهبرد نظریه داده‌بنیاد، هشت مؤلفه عوامل فرهنگی — اجتماعی، قانونی — سیاسی، اقتصادی، زیرساخت‌ها، محیط زیست، کیفیت اکوسیستم، مدیریت و خط مشی و جاذبه‌های طبیعی ورزشی را به عنوان عوامل مؤثر بر توسعه اکوتوریسم ورزشی سنتی معرفی کردند.

ضرغام بروجنی و صداقت (۱۳۹۷) در پژوهشی، توسعه پایدار گردشگری در برنامه‌های پنج ساله توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور را با به کارگیری نظریه داده بنیاد مورد بررسی قرار دادند. بنابر مدل به دست آمده، مقوله‌های اصلی عبارت‌اند از: مقوله‌های علی (نگرانی‌های زیست‌محیطی و موقعیت ژئوپولیتیک ایران)، مقوله محوری (توسعه پایدار گردشگری)، مقوله‌های زمینه‌ای (مشارکت و انسجام ذی‌نفعان گردشگری، آموزش و پژوهش گردشگری)، مقوله‌های مداخله‌گر (حس مکان گردشگری، مدیریت مالی گردشگری، ایمنی و امنیت در گردشگری، روش‌های نوین تکنولوژیکی گردشگری و حکمرانی خوب گردشگری)، مقوله‌های راهبردی (برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری گردشگری، بازاریابی گردشگری، مدیریت سبز گردشگری، مدیریت حمل‌ونقل پایدار گردشگری و کنترل و نظارت گردشگری) و مقوله‌های پیامدی (غناي فرهنگی جوامع میزبان، حفاظت از منابع گردشگری و رفاه و کیفیت زندگی).

شی^۱ (۲۰۱۹) در بررسی موانع و راهکارهای توسعه و صنعتی‌سازی گردشگری ورزش‌های فولکوریک چین با استفاده از روش تحلیل محتوا نشان داد که عدم برنامه‌ریزی نوآورانه، کانال‌های سرمایه‌گذاری محدود و تصمیمات سرمایه‌گذاری نسبتاً کور مانع از توسعه و صنعتی‌سازی گردشگری ورزش‌های فولکوریک چین است و افزایش همکاری بین دولت، شرکت‌ها و بازار، غنی‌سازی کیفیت محصول ورزشی، بهبود کیفیت خدمات، گسترش زنجیره صنعت گردشگری، گسترش فرهنگ فولکوریک، بهینه‌سازی ساختار صنعت گردشگری ورزشی و برندسازی ورزش‌های فولکوریک مورد تأکید قرار گرفته است. جکوماس و همکاران^۲ (۲۰۱۹) مدل ارزیابی گردشگری پایدار در منطقه مدیترانه را ارائه داد. نتایج این مطالعه نشان می‌دهد که فرهنگ، سیاست و اقتصاد از عوامل اصلی تأثیرگذار بر توسعه گردشگری پایدار منطقه هستند.

بونسیریتوماچای و فونتانو کیتتاورن^۳ (۲۰۱۹) با هدف بررسی نقش مشارکت جامعه و حمایت آن‌ها برای توسعه گردشگری پایدار رویدادهای ورزشی در تایلند پژوهشی را انجام دادند و نشان دادند که مشارکت جامعه و حمایت آن‌ها تأثیر مثبت و مستقیمی بر ابعاد سه‌گانه پایداری گردشگری (اقتصادی، اجتماعی-فرهنگی و زیست‌محیطی) دارد. اسوارت و همکاران^۴ (۲۰۱۸) در پژوهشی دیدگاه ذی‌نفعان را در مورد عوامل مؤثر بر توسعه گردشگری ورزشی گابن A در جام ملت‌های آفریقا را به روش کیفی بررسی کردند و نشان می‌دهند که برای توسعه صنعت پایدار گردشگری ورزشی، زیرساخت ضعیف مانند تسهیلات اقامتی، امکانات خدماتی و رفاهی، حمل و نقل و آژانس‌های مسافرتی، هزینه بالای گردشگری، کمبود تبلیغات در مورد رویداد ورزشی در رسانه، نبود حامیان مالی برای رویداد ورزشی، کمبود حمایت مالی در سازمان‌های دولتی باید مورد توجه قرار گیرد.

نظر به این که در زمینه توسعه گردشگری ورزشی پایدار در استان مازندران، پژوهشی صورت نگرفته، و با توجه به خلأ تحقیقاتی موجود، ضرورت دارد تا با پژوهشی علمی و نظام‌مند، با استفاده از دیدگاه خبرگان و متخصصان، به بررسی عوامل تأثیرگذار بر توسعه گردشگری ورزشی پایدار با رویکرد ورزش‌های روستایی و بازی‌های بومی و محلی در

---

1 Xie

2 Gkoumas et al.

3 Boonsiritomachai and Phonthanukitithaworn

4 Swart et al.

استان مازندران پرداخته شود و راهکارها و راهبردهای مناسب برای رسیدن به گردشگری ورزشی پایدار تدوین شود.

روش تحقیق

پژوهش حاضر از نوع پژوهش‌های کیفی با رویکرد استقرایی و مبتنی بر پارادایم تفسیرگرایی است که به لحاظ ماهیت، پژوهشی اکتشافی و از نظر هدف، پژوهشی بنیادی محسوب می‌شود. همچنین از آن‌جا که پژوهش حاضر بر تدوین نظریه تأکید و نیاز به آشکارسازی دانش ضمنی خبرگان در این حوزه دارد، از راهبرد نظریه‌پردازی داده‌بنیاد بهره می‌برد. روش‌شناسی نظریه داده بنیاد شیوه‌ای از پژوهش کیفی است که در آن، با استفاده از دسته‌ای از داده‌های واقعی و از طریق روشی علمی، نظریه‌ای تکوین می‌یابد. ایده اصلی این راهبرد آن است که نظریه‌پردازی از داده‌های در دسترس ناشی نمی‌شود، بلکه بر اساس داده‌های به دست آمده از مشارکت کنندگان، که فرآیند مورد پژوهش را تجربه کرده‌اند، ایجاد یا مفهوم‌سازی می‌شود (استراوس و کوربین^۱، ۱۳۹۷).

در این پژوهش، از بین رهیافت‌های مختلف نظریه‌سازی داده‌بنیاد، از رهیافت نظام‌مند استراوس و کوربین استفاده شده است، که برای تدوین نظریه در رابطه با یک پدیده، مجموعه‌ای سیستماتیک از رویه‌ها را به کار می‌گیرد و همچنین، به عرضه پارادایم منطقی یا تصویر تجسمی از نظریه در حال تکوین می‌پردازد (بازرگان، ۱۳۹۱).

جامعه آماری پژوهش شامل خبرگان در حوزه ورزش و گردشگری از جمله فدراسیون ورزش‌های روستایی و بازی‌های بومی محلی و اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری مازندران است. منظور از خبرگان افرادی هستند که در زمینه گردشگری ورزشی و ورزش‌های روستایی و بازی‌های بومی و محلی دارای تجربه بیش از ۱۰ سال‌اند و دارای دانش و تخصص و نیز نظر کارشناسی باشند و بعضاً دارای مقالات و سخنرانی‌های مرتبط با موضوع پژوهش هستند و یا تألیفاتی در این زمینه داشته‌اند.

انتخاب نمونه‌ها به روش نمونه‌گیری هدفمند^۲ نظری انجام شد. نمونه‌گیری نظری فرآیند جمع‌آوری داده برای تولید نظریه است، که بدان وسیله تحلیلگر به‌طور همزمان داده‌ها را جمع‌آوری، کدگذاری و تحلیل می‌کند و تصمیم می‌گیرد که به‌منظور بهبود نظریه خود تا

1 Strauss & Corbin

2 Purposive

هنگام ظهور آن، در آینده چه داده‌هایی را جمع‌آوری و در کجا آنها را پیدا کند. تعداد نمونه نیز بر اساس اصل اشباع در حجم نمونه در نظر گرفته شد. ابزار گردآوری داده‌ها در این پژوهش مصاحبه نیمه‌ساختار یافته با خبرگان با تأکید حداقلی بر سؤال‌های از پیش تعیین شده بود. در این پژوهش، با ۲۴ نفر از خبرگان صاحب‌نظر در زمینه گردشگری ورزشی و ورزش‌های روستایی و بازی‌های بومی و محلی مصاحبه انجام شد و بسته به علاقه و کیفیت پاسخ‌های مشارکت‌کنندگان، هر کدام از مصاحبه‌ها بین ۲۰ تا ۴۵ دقیقه به طول انجامید. شایان ذکر است با توجه به وضعیت خاص جامعه به دلیل بیماری کووید ۱۹، مصاحبه‌ها به صورت غیر حضوری و از طریق مکالمه ویدئویی، فایل‌های صوتی و متنی با استفاده از شبکه‌های اجتماعی انجام شدند. به منظور مستندسازی هر چه بهتر یافته‌ها، نظم بخشی، تخلص و ترکیب، کدهای متعدد اولیه استخراج شدند و برای تسهیل دستیابی به نظریه با کیفیت‌تر، در این پژوهش از نرم افزار MAXQDA²⁰¹⁸ استفاده شد.

در روش نظریه داده‌بنیاد، از تحلیل محتوای داده‌های جمع‌آوری شده در طی مصاحبه‌ها، مفاهیم حاصل می‌شوند؛ مفاهیم واحدهای پایه‌ای یا خرد تحلیل هستند. گروه‌بندی مفاهیم مقوله‌ها را تشکیل می‌دهد. مقوله‌ها، در مقایسه با مفاهیم، انتزاعی‌تر هستند و سطحی بالاتر را نشان می‌دهند. مقوله‌ها عبارت‌اند از: مقوله محوری، شرایط علی، شرایط زمینه‌ای، شرایط مداخله‌گر، راهبردها و پیامدها. در طرح نظام‌مند نظریه داده‌بنیاد، برای تحلیل داده‌ها، باید سه مرحله کدگذاری باز، محوری و انتخابی انجام شود تا در نهایت، پارادایمی منطقی یا تصویری عینی از نظریه خلق شده ارائه شود (دانایی فرد و همکاران، ۱۳۹۶). پس از تحلیل داده‌های حاصل از مصاحبه‌ها، به منظور اعتباربخشی به مدل و نتایج تحقیق از دو روش زاویه‌بندی (مثلث‌سازی)^۱ و کنترل اعضا^۲ استفاده شد.

---

1 Triangulation
2 Member Validation

یافته‌ها

کدگذاری باز

کدگذاری باز اصلی‌ترین مرحله ایجاد نظریه داده‌بنیاد است. کدگذاری باز را این‌گونه توصیف می‌کنند: "فرآیند تحلیلی‌ای است که از طریق آن مفاهیم شناسایی و ویژگی‌ها و ابعاد آن در داده‌ها کشف می‌شوند" (استراوس و کوربین، ۱۳۹۷) و شامل سه مرحله استخراج داده‌ها از متن مصاحبه‌ها، کدگذاری و کشف مفاهیم است. در مرحله اول کدگذاری باز، پس از ادغام و حذف کدهای تکراری دارای فضای مفهومی مشابه، ۳۵۴ کد باز استخراج شد. در ادامه فرایند کدگذاری باز، کدهای اولیه پس از هر مصاحبه پالایش شدند و با توجه به سنخیت و تجانس با سایر کدهای کشف‌شده، ذیل مفهومی کلان‌تر قرار گرفتند و این فرایند بارها و بارها تکرار شد تا پس از پالایش‌های مکرر، کدهای اولیه به صورت مفاهیم سازماندهی شدند. در نتیجه، از مجموع ۳۵۴ کد باز اولیه، تعداد ۶۶ مفهوم ساخته شد. جدول (۱) نمونه‌ای از نحوه رسیدن به یک مفهوم را از داده‌های اولیه نشان می‌دهد.

کدگذاری محوری

این کدگذاری به این دلیل محوری نامیده شده است که کدگذاری حول محور یک مقوله تحقق می‌یابد. هدف از آن، ایجاد رابطه بین مفاهیم (خرده مقوله‌ها) تولیدشده در مرحله کدگذاری باز است. در کدگذاری محوری، پس از ساخت مقوله‌های اصلی، یک شبکه ارتباطی میان کل مقولات در قالب چندطبقه ایجاد می‌شود. بر اساس یافته‌ها، از تلفیق مناسب ۶۶ مفهوم که در مرحله کدگذاری باز ساخته شده بود، ۱۱ مقوله اصلی طبقه‌بندی شدند. نتایج کدگذاری محوری و تشکیل مقوله‌های اصلی در جدول (۲) آورده شده است.

جدول (۱). نمونه‌ای از کدگذاری باز

مفهوم	کد باز	متن مصاحبه
موقعیت جغرافیایی استان مازندران	وجود دریا و سواحل در استان مازندران	این استان به دلیل برخورداری از دریا و رودخانه برای جاذبه‌های مرتبط با قایقرانی، شنا، غواصی، اسکی روی آب و جاذبه‌های مرتبط با فوتبال ساحلی، والیبال و هندبال ساحلی و غیره مورد توجه گردشگران ورزشی قرار دارد (مصاحبه اول)
	وجود مناطق کوهستانی در استان مازندران	وجود مناطق کوهستانی در کنار دریا و طبیعت زیبا که در این منطقه وجود دارد یک موقعیت خیلی خاص و منحصر به فرد را برای گردشگران ورزشی به وجود آورده است (مصاحبه دوازدهم)
	وجود مناطق جنگلی در استان مازندران	وجود جنگل‌های انبوه و طبیعت سرسبز و بی نظیر در تمام شهرها و روستاهای استان همان چیزی است که گردشگران به دنبال آن هستند (مصاحبه ششم)
موقعیت اقلیمی استان مازندران	تنوع اقلیمی استان مازندران	معدود مناطق جهان را می‌شود نام برد که کوه، جنگل‌های انبوه، دشت‌های سرسبز، رودخانه‌های پر آب، دریا و سواحل ماسه‌ای را با هم داشته باشند و مازندران نیز از همان معدود مناطق است (مصاحبه نهم)
	شرایط آب و هوایی مناسب استان مازندران	دمای هوای معتدل، بارندگی فراوان، بادهای ملایم و ساعات تابش آفتاب از شرایط اقلیم آسایش گردشگری و از مهم‌ترین معیارهای توسعه گردشگری در این استان هستند (مصاحبه دهم)
	چهار فصل بودن گردشگری استان مازندران	مازندران از معدود استان‌های چهار فصل کشور است که توانایی جذب مسافران و گردشگران با تمایلات متفاوت در تمامی فصول را دارد (مصاحبه یازدهم)
ذاتی فرهنگی استان مازندران	وجود ورزش‌های سنتی و روستایی فراوان در استان مازندران	استان مازندران به دلیل داشتن گنجینه غنی‌ای از ورزش‌های روستایی می‌تواند پایلوت مناسبی برای توسعه گردشگری ورزشی پایدار باشد (مصاحبه دوم)
	وجود بازی‌های بومی و محلی فراوان در استان مازندران	تعداد زیادی از بازی‌های بومی و محلی که مخصوص این منطقه هستند دارند شهرت جهانی پیدا می‌کنند (مصاحبه چهارم)
	سازگاری ورزش‌های روستایی و بازی‌های بومی و محلی با محیط و فرهنگ	به دلیل اینکه این ورزش‌ها بومی منطقه هستند و از دل طبیعت و محیط زیست و آداب و رسوم آن منطقه خارج شدند و بدون صرف هزینه و هیچ نیازی به تاسیسات و فشاری به محیط زیست می‌شود آن‌ها رو دوباره احیا کرد (مصاحبه نهم)
	وجود مراسم‌های آیینی و سنتی خاص در استان مازندران	مناسبت‌های آیینی، مذهبی و فصلی زیادی وجود دارد که در آنها بازی‌های بومی محلی که نشأت گرفته از آداب و رسوم منطقه است، انجام می‌شوند (مصاحبه هفتم)
	گوبش، موسیقی، رقص و پوشش و غذاهای محلی مخصوص استان	استان مازندران به دلیل گوبش و پوشش خاص مردم، موسیقی و رقص و غذاهای متنوع منطقه، پتانسیل‌های زیادی برای جذب گردشگر دارد (مصاحبه سوم)
	وجود پیشینه تاریخی استان مازندران	استان مازندران با همه داشته‌ها و پیشینه تاریخی خود هیچگاه به عنوان استانی تاریخی برای گردشگران و مسافران شناخته نشد و همواره جاذبه‌های تاریخی آن در زیر سایه وسیع جاذبه‌های طبیعی ناشناخته ماندند (مصاحبه پنجم)

جدول (۲). نتایج کدگذاری محوری و تشکیل مقوله‌های اصلی

مقولات		مفاهیم
تاریخچه	۱۵	موقعیت جغرافیایی استان مازندران
		موقعیت اقلیمی استان مازندران
		غناي فرهنگي استان مازندران
پایداری اقتصادی		افزایش اشتغال محلی در اثر فعالیت‌های گردشگری ورزشی
		افزایش درآمد مردم در جوامع محلی در اثر فعالیت‌های گردشگری ورزشی
		بهبود توزیع درآمد در بین مردم بومی و محلی در اثر فعالیت‌های گردشگری ورزشی
		بهبود توزیع فرصت‌های شغلی در بین مردم محلی در اثر فعالیت‌های گردشگری ورزشی و کار با ارائه‌دهندگان بومی مواد غذایی و خدمات دیگر
		تنوع بخشی به معیشت مردم محلی از طریق مشارکت در فعالیت‌های گردشگری ورزشی
		کاهش اثرات فصلی بودن گردشگری ورزشی برای مردم منطقه و گردشگران
		ثبات قیمت کالاها و خدمات در مناطق گردشگری
		ثبات قیمت زمین و جلوگیری از سوداگری زمین در مناطق گردشگری
		ارتقای کیفیت زندگی اجتماعی و بهبود سبک زندگی مردم جامعه میزبان
		افزایش تعامل با جامعه محلی و ایجاد فرصت تبادل فرهنگی بین مردم محلی و گردشگران
پایداری اجتماعی-فرهنگی		کاهش مهاجرت از منطقه
		افزایش مشارکت مردم در اجرای برنامه‌های گردشگری ورزشی
		جلوگیری از افزایش ناهنجاری و انجام منکرات در بین جوانان محلی و حفظ ارزش‌های فرهنگی
		ارتقا یافتن دانش، تخصص و آگاهی جامعه میزبان و توسعه مهارت‌ها
		افزایش هویت و غرور ملی و محلی از طریق توسعه ورزش‌های سنتی و بازی‌های بومی
		احیا و ترویج و گسترش ورزش‌های سنتی و بازی‌های بومی و محلی در منطقه
		شناسخت، حفظ و ترویج میراث فرهنگی منطقه از طریق توسعه ورزش‌های سنتی و بازی‌های بومی
		افزایش زیست‌پذیری محیطی و پاکي محیط زیست در مناطق گردشگری
		حفظ چشم‌اندازهای طبیعی و زیباسازی شهر و روستا در مناطق گردشگری
		کاهش آلاینده‌های آب و هوایی و زیست‌محیطی و صوتی و بصری در نتیجه فعالیت‌های گردشگری ورزشی در منطقه
پایداری زیست‌محیطی		کاهش استفاده از منابع انرژی و به‌ویژه منابع برگشت‌ناپذیر برای کاهش تأثیرات منفی محیط زیست
		نگهداری سواحل و حفظ و نگهداری کمیت و کیفیت منابع آبی
		بهره‌برداری از ظرفیت‌های محیط طبیعی و امکانات منطقه و عدم نیاز به تأسیسات انسان‌ساخت و مواد مصنوع و شیمیایی در طرح‌های گردشگری با رویکرد وروم
		جمع‌آوری و دفع ایمن و پاک پسماندهای ناشی از طرح‌ها و فعالیت‌های گردشگری ورزشی
		جمع‌آوری و تصفیه فاضلاب و جلوگیری از ورود فاضلاب‌های انسانی و صنعتی طرح‌های گردشگری و توسعه‌های پس‌آیند آن به داخل آب‌های منطقه
		حفظ تنوع گونه‌های گیاهی و جانوری در منطقه

ادامه جدول (۲).

مقولات	مفاهیم
شرایط مداخله‌گر	حمایت مالی وزارت ورزش و جوانان از ورزش‌های روستایی و بازی‌های بومی
	تأمین بودجه برای هیأت‌های ورزش روستایی در قالب بودجه سنواتی
	بهره‌گیری از ظرفیت‌های بخش خصوصی و غیردولتی و همچنین مؤسسات مالی، اعتباری و بانک‌ها
	استفاده از ظرفیت‌های بخش دولتی به ویژه سازمان‌ها و نهادهای مرتبط با حوزه روستایی و عشایری و بانک کشاورزی
	جذب حامیان مالی (اسپانسر) برای ورزش‌ها و بازی‌های بومی استان
	فراهم نمودن امکان درآمدزایی برای رویدادهای مربوط به ورزش‌ها و بازی‌های بومی
عامل مشارکت دینی و اجتماعی	جلب موافقت مراجع دینی و رفع موانع حاصل از موازین شرعی در کشور جهت جذب گردشگر
	ایجاد و تقویت سمن‌های فعال در حوزه ورزش‌ها و بازی‌های بومی و گردشگری در منطقه
	فراهم نمودن زمینه مشارکت مردمی به منظور توسعه گردشگری ورزش‌ها و بازی‌های بومی
	فرهنگ‌سازی در جامعه به منظور پذیرش گردشگر
عامل زیرساختی	آزادسازی و امکان حضور و مشارکت بانوان در مسابقات و رویدادهای ورزشی
	ایجاد تدابیر لازم جهت افزایش امنیت در مناطق گردشگری
	توسعه تسهیلات رفاهی و تأسیسات اقامتی (هتل، رستوران، پارکینگ و غیره) در مناطق گردشگری
	بهبود زیرساخت‌های محلی و منطقه‌ای و خدمات عمومی و زیربنایی در مناطق گردشگری
	توسعه وسایل حمل و نقل و مسیرهای دسترسی در مناطق گردشگری
راهبردها	ایجاد و بهبود امکانات و زیرساخت‌های ورزش‌ها و بازی‌های بومی مانند زمین و سالن ورزشی
	تدوین و طرح‌ریزی برنامه عملیاتی احیا و ترویج توسعه ورزش با تأکید بر ورزش‌های بومی و محلی
	تدوین و ارائه برنامه جامع و برنامه‌های عملیاتی توسعه گردشگری ورزشی
	ایجاد ساختار تشکیلاتی تخصصی در حوزه گردشگری ورزشی در ساختار ورزش استان
	تدوین نظام آموزش ورزش و بازی‌های بومی در مدارس و دانشگاه‌ها و آموزشگاه‌های ورزشی با توجه به تنوع استانی این ورزش‌ها
	تدوین نظام جامع خصوصی سازی گردشگری ورزشی با توجه به سیاست‌های اصل ۴۴
	تدوین طرح تبدیل استان به منطقه آزاد تجاری جهت جذب گردشگر

ادامه جدول (۲).

مقولات		مفاهیم
عامل بازاریابی		افزایش تبلیغات در زمینه گردشگری ورزشی و ورزش های روستایی
		ایجاد برند گردشگری ورزشی به ویژه با رویکرد ورزش های روستایی
		برگزاری جشنواره ها و مسابقات ورزشی با بهره مندی از پتانسیل های موجود ورزش های بومی
		استفاده از سایت های اینترنتی و شبکه های اجتماعی جهت معرفی و جاذبه های ورزشی
		برگزاری تورهای ورزشی و با کیفیت مناسب توسط آژانس های مسافرتی
		تعمیق همکاری و هماهنگی بین نهادهای مسئول بخش های ورزشی و گردشگری به دلیل افتراق دو حوزه گردشگری و ورزش
		مستندسازی و قانونمند کردن ورزش های سنتی و بازی های بومی - محلی به منظور تدوین و تصویب ضوابط و مقررات
		استانداردسازی و تطبیق قوانین و مقررات ورزش های بومی و محلی با هنجارهای جامعه امروزی
		پرورش و بکارگیری نیروهای متخصص در سازمان های مرتبط با گردشگری ورزشی و ورزش ها و بازی های بومی
		حمایت از پژوهش ها و تحقیقات در زمینه گردشگری ورزشی با رویکرد ورزش های روستایی و بازی های بومی و محلی
عامل مدیریت و برنامه ریزی		ثابت ملی و جهانی برخی از ورزش ها و بازی های بومی و محلی
		ثبات و امنیت شغلی جوامع میزبان
		ثبات و پایداری درآمد جوامع میزبان
		پایداری منابع گردشگری
پایدارها	پایداری معیشت جوامع محلی	افزایش رضایتمندی و تعداد گردشگران ورزشی در استان مازندران

منبع: نگارندگان

مقوله محوری

در این پژوهش، توسعه پایدار گردشگری ورزشی با رویکرد ورزش های روستایی و بازی های بومی و محلی مقوله محوری پژوهش است. مقوله محوری اصلی ترین چالش پیش روی گردشگری ورزشی در استان مازندران است و یک سلسله کنش های متقابل برای کنترل یا اداره کردن آن وجود دارد.

شرایط علی

در این پژوهش، شرایط علی به جاذبه های گردشگری ورزشی پایدار با رویکرد ورزش های روستایی و بازی های بومی و محلی اشاره دارد که شامل موقعیت اقلیمی و جغرافیایی و غنای فرهنگی استان است و ترغیب کننده و الزام آور برای ایجاد و توسعه گردشگری

ورزشی پایدار با رویکرد ورزش‌های روستایی و بازی‌های بومی و محلی در استان مازندران هستند.

شرایط زمینه‌ای

در این پژوهش، شرایط زمینه‌ای عوامل زیرساختی‌ای هستند که زمینه و بستر خاص توسعه گردشگری ورزشی پایدار با رویکرد ورزش‌های روستایی و بازی‌های بومی و محلی در استان مازندران را فراهم می‌سازند و بدون آن‌ها تحقق توسعه گردشگری ورزشی پایدار با رویکرد ورزش‌های روستایی و بازی‌های بومی و محلی امکان‌پذیر نیست.

شرایط مداخله‌گر

در این پژوهش، شرایط مداخله‌گر عوامل مالی و حمایتی و عامل مشارکت دینی و اجتماعی‌ای هستند که بر انتخاب راهبردهای مختلف توسعه گردشگری ورزشی پایدار مؤثرند و می‌توانند اجرای راهبردها را تسهیل یا تحدید سازند.

راهبردها

در این پژوهش، راهبردها عوامل بازاریابی و عوامل مدیریت و برنامه‌ریزی و عوامل سیاستگذاری هستند که راه‌حل‌هایی برای توسعه گردشگری ورزشی پایدار فراهم می‌سازند و منجر به بهبود و ارتقای وضعیت گردشگری ورزشی پایدار با رویکرد ورزش‌های روستایی و بازی‌های بومی و محلی در استان مازندران می‌شوند.

پیامدها

در این پژوهش، پیامدها پایداری معیشت جوامع محلی است که از اجرای راهبردها و اقدامات مربوط به بهبود و ارتقای وضعیت گردشگری ورزشی پایدار با رویکرد ورزش‌های روستایی و بازی‌های بومی و محلی در استان مازندران حاصل می‌شود.

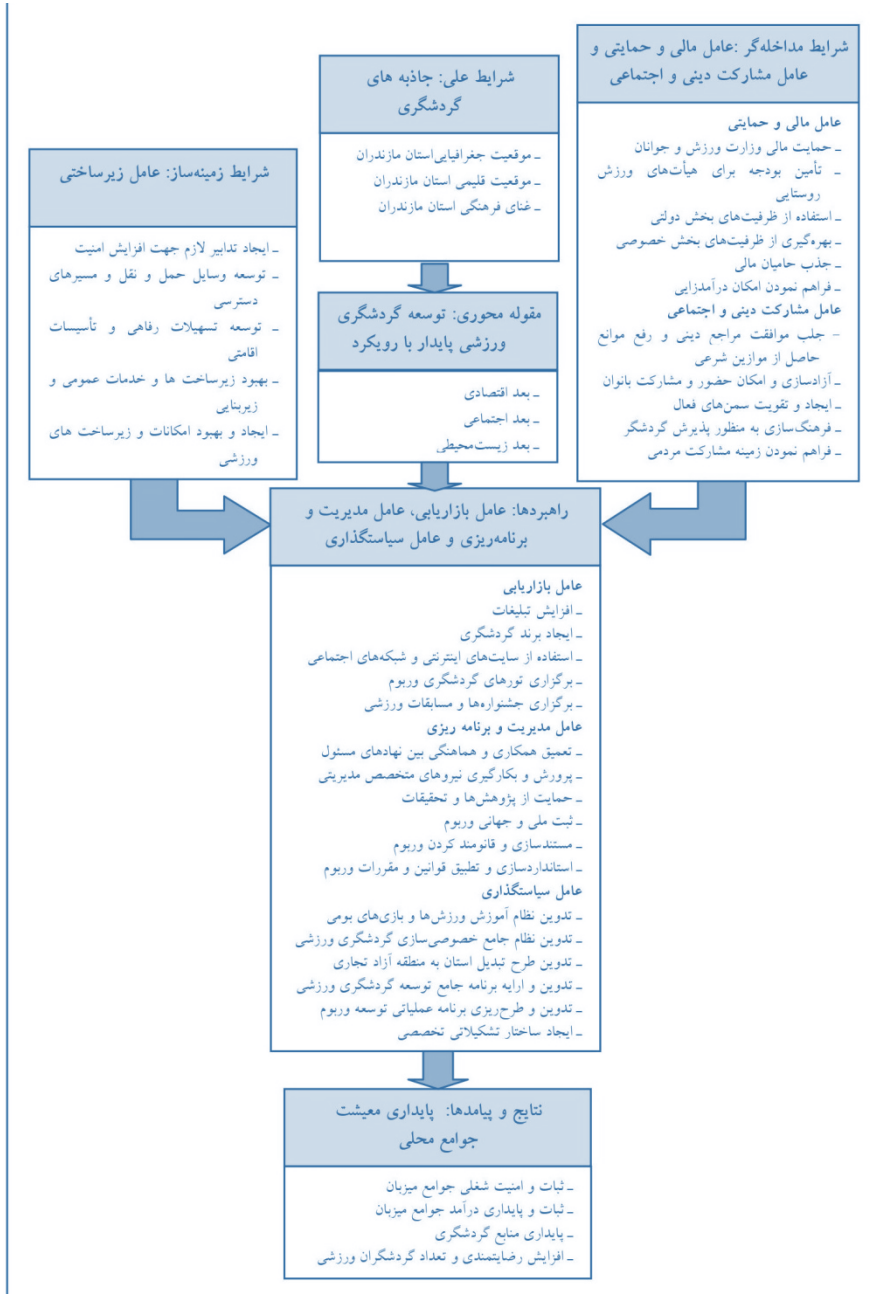
کدگذاری انتخابی (مرحله نظریه‌پردازی)

کدگذاری انتخابی فرآیند یکپارچه‌سازی و بهبود مقوله‌هاست. این فرآیند با نگارش خط داستان، مقوله‌ها را به هم متصل می‌کند. در واقع کدگذاری انتخابی مهم‌ترین مرحله

نظریه‌پردازی است که محقق در آن، مقوله‌ها را با یکدیگر ارتباط می‌دهد و بر اساس این ارتباطات سعی می‌کند تصویر یا نظریه‌ای در مورد موضوع خلق کند. برای کشف نحوه ارتباط مقوله‌ها با یکدیگر از پارادایم به‌عنوان ابزار تحلیلی استفاده شد، بدین صورت که یکی از مقوله‌ها به‌عنوان مقوله اصلی انتخاب شد و سایر مقوله‌ها حول آن مقوله به یکدیگر ارتباط داده شدند. مدل پارادایمی این پژوهش در نمودار (۱) رسم شده است که با توجه به آن، می‌توان نظریه توسعه گردشگری ورزشی پایدار با رویکرد ورزش‌های روستایی و بازی‌های بومی محلی را این‌گونه بیان کرد که: «موقعیت جغرافیایی و اقلیمی استان و غنای فرهنگی استان مازندران به‌عنوان جاذبه‌های گردشگری ورزشی با رویکرد ورزش‌های روستایی و بازی‌های بومی به‌عنوان شرایط علی موجب ضرورت یافتن توسعه گردشگری ورزشی پایدار با رویکرد ورزش‌های روستایی و بازی‌های بومی و محلی گردیده است. همچنین توسعه گردشگری ورزشی پایدار با رویکرد ورزش‌های روستایی و بازی‌های بومی و محلی شامل سه مؤلفه اقتصادی، اجتماعی — فرهنگی و زیست‌محیطی است، که در صورت به‌کارگیری راهبردهای سیاستگذاری، مدیریت و برنامه‌ریزی، و بازاریابی در بستر مناسبی از زیرساخت‌ها و با در نظر گرفتن عامل مشارکت دینی و اجتماعی و ملاحظات مالی و حمایتی می‌تواند منجر به ظهور پیامد پایداری معیشت جوامع محلی گردد».

در این پژوهش، برای اطمینان از اشباع نظری، نمونه‌گیری نظری انجام شد و در مصاحبه با چهاردهمین فرد، داده‌های حاصل از نمونه‌های جدید فقط تکرار کدهای قبلی بودند و این اطمینان حاصل شد که نظریه اشباع شده است. با وجود این، برای حفظ تنوع در دیدگاه‌ها، مصاحبه تا نفر بیست و چهارم ادامه یافت، که تغییری در نتایج حاصل نشد. برای اطمینان از قابلیت اعتماد، از زاویه‌بندی داده (با استفاده از منابع مختلف از گروه‌های مختلف و در زمان‌های مختلف)، زاویه‌بندی پژوهشگران (بازنگری یافته‌ها با استفاده از نظرات چندین پژوهشگر) و زاویه‌بندی روش‌ها (استفاده از چندین روش مختلف همانند مشاهده، مصاحبه، اسناد و مدارک، پرسشنامه) استفاده شده است. همچنین به منظور تایید تفاسیر پژوهشگر، متغیرهای استخراج شده از مصاحبه‌ها و نتایج حاصل به تعدادی از صاحب‌نظران حوزه گردشگری ورزشی پایدار ارائه شد و مورد پالایش قرار گرفت.

نمودار (۱). مدل پارادایمی توسعه گردشگری ورزشی با رویکرد ورزش های روستایی

منبع: نگارندگان

بحث و نتیجه‌گیری

بر اساس مطالعات صورت گرفته، رهیافت مشخصی برای توسعه گردشگری ورزشی پایدار با رویکرد ورزش‌های روستایی و بازی‌های بومی وجود ندارد و هر کشور و منطقه‌ای باید برای یافتن مناسب‌ترین سازوکار اجرایی به‌منظور پیشبرد برنامه‌های توسعه گردشگری ورزشی پایدار تلاش کند. در این پژوهش، مدل توسعه گردشگری ورزشی پایدار با رویکرد ورزش‌های روستایی و بازی‌های بومی و محلی در استان مازندران با استفاده از راهبرد نظریه داده‌بنیاد تبیین شد. طی فرآیند کدگذاری، تعداد ۳۵۴ کد باز، ۶۶ مفهوم و ۱۱ مقوله استخراج و ویژگی‌های آن‌ها شناسایی شد. مدل نهایی ارائه‌شده مدل بومی توسعه گردشگری ورزشی پایدار با رویکرد ورزش‌های روستایی و بازی‌های بومی در استان مازندران است که ضمن شناسایی شرایط علی، زمینه‌ای، مداخله‌گر، راهبردها و پیامدهای مرتبط با توسعه گردشگری ورزشی پایدار با رویکرد ورزش‌های روستایی و بازی‌های بومی، روابط و تعاملات این مقوله‌ها را نیز نشان داده‌است.

در این پژوهش، توسعه پایدار گردشگری ورزشی با رویکرد ورزش‌های روستایی و بازی‌های بومی «پدیده محوری» در نظر گرفته شده‌است. در مطالعات و مصاحبه‌های انجام شده، سه مؤلفه اقتصادی، اجتماعی-فرهنگی و زیست‌محیطی به‌عنوان مقوله‌های فرعی توسعه پایدار گردشگری مطرح شده‌اند. در پایداری، سه جنبه اقتصادی، زیست‌محیطی و اجتماعی با هم به‌طور کامل در تعامل هستند و برای عینیت یافتن اهداف توسعه پایدار، بایستی به تمامی ابعاد در هر سه سطح منطقه‌ای، ملی و بین‌المللی توجه کافی مبذول شود. هر یک از ابعاد و سطوح که از نظر دور بماند، فرایند توسعه پایدار را با اختلال مواجه می‌کند (جعفری صمیمی و ریسی، ۱۳۹۶). با این حال، مفهوم پایداری گردشگری، بیشتر معطوف به جنبه‌های زیست‌محیطی در پی رشد فعالیت‌های اقتصادی است و پایداری اجتماعی کم‌تر مورد توجه محققان قرار گرفته‌است. اما واقعیت این است که اقدامات توسعه‌ای صرفاً کنش‌هایی اقتصادی و فنی نیستند و پیامدهای اجتماعی-فرهنگی گسترده‌ای دارند که بنا به ماهیت هر اقدامی می‌توانند حتی فواید آن اقدام را نیز در سایه تردید قرار دهند. با توجه به پیامدهای اجتماعی-فرهنگی مخرب و درازمدت فعالیت‌های گردشگری، لازم است هماهنگی منافع ملی و منافع محلی گروه‌های متأثر

از اقدامات فعالیت‌های توسعه گردشگری بیشتر مورد توجه قرار گیرد و به منظور دستیابی به پایداری اجتماعی- فرهنگی، خط مشی‌های جامعه‌محور اتخاذ گردد.

در مدل پارادایمی پژوهش حاضر، «شرایط علی» جاذبه‌های گردشگری ورزشی با رویکرد ورزش‌های روستایی و بازی‌های بومی در نظر گرفته شده‌اند، که ضرورت توجه به توسعه گردشگری ورزشی پایدار با رویکرد ورزش‌های روستایی و بازی‌های بومی را موجب شده‌اند. ویژگی‌های جغرافیایی و اقلیمی منطقه دارای خصیصه یک ثروت عظیم طبیعی است که با تأثیرگذاری بر منابع محیطی، مدت و کیفیت گردشگری، سلامتی گردشگران و حتی تجارب شخصی گردشگران را نیز کنترل می‌کند (اصغری سراسکانرود و همکاران، ۱۳۹۲). علاوه بر این، در چند سال اخیر، فرهنگ به‌عنوان یکی از سه مؤلفه اصلی دستیابی به الگوی توسعه پایدار گردشگری (فرهنگ، جاذبه‌های ورزشی و جاذبه‌های طبیعی) در کانون توجه متخصصان و سیاست‌گذاران حوزه گردشگری ورزشی قرار گرفته‌است، تا جایی که بسیاری از تحقیقات اخیر بر پتانسیل‌های فرهنگی و ریشه‌های تاریخی موجود در تبدیل کردن مقصدهای گردشگری به برندهای برتر گردشگری با تکیه بر ورزشی سنتی تأکید داشته‌اند.

از دیگر مؤلفه‌های شناسایی‌شده در پژوهش حاضر عامل زیرساختی به‌عنوان مقوله زمینه‌ای بود. ساختار این صنعت شامل مجموعه‌ای از امکانات، تسهیلات و عناصر خدماتی (اقامتی، پذیرایی، حمل و نقل، اماکن و تأسیسات ورزشی) است که به‌همراه جاذبه‌های طبیعت به‌عنوان عامل عرضه، سیستم گردشگری یک مکان را تشکیل می‌دهند و نیازهای گردشگران در یک مکان را برآورده می‌سازند. دسترسی مناسب به این عناصر در جذب گردشگر و افزایش ماندگاری آن‌ها در مقصد تأثیر به‌سزایی دارد.

در این پژوهش، عامل مالی و حمایتی و عامل مشارکت دینی و اجتماعی به‌عنوان مقوله مداخله‌گر شناخته شدند. بی‌شک برای توسعه ورزش و گردشگری ورزشی، نیاز به منابع مالی است. در ایران، بیشترین حمایت از ورزش کشور را دولت و منابع مالی دولتی بر عهده دارند (ذبیحی و رضوی، ۱۳۹۴)، ولی از آن‌جا که بودجه و اعتبارات دولتی کفاف نیازهای توسعه گردشگری ورزشی را نمی‌دهد، مسئولین باید تلاش خود برای جذب سرمایه‌گذاری بخش خصوصی افزایش دهند و بستر مناسب برای ورود سرمایه و تضمین امنیت و سودآوری برای سرمایه‌گذار را به‌وجود آورند.

همچنین گردشگری به طور تفکیک‌ناپذیری با مردم و جامعه ارتباط دارد و مشارکت جوامع محلی به‌منظور تداوم و توسعه برنامه‌ریزی بنیادی برای توسعه و مدیریت صنعت گردشگری امری ضروری است (تولایی و همکاران، ۱۳۹۶). باتلر و سانتیکلو^۱ (۲۰۱۸) نیز نقش دین در صنعت گردشگری را مورد بحث قرار دادند و همراه با مسائل و تعارضات ناشی از برخورد دین، سیاست و گردشگری به دخالت عمده برخی سازمان‌های مذهبی در صنعت گردشگری پرداختند.

مؤلفه‌های مدیریت و برنامه‌ریزی، بازاریابی و سیاستگذاری نیز به عنوان راهبردهای توسعه گردشگری ورزشی پایدار با رویکرد ورزش‌های روستایی و بازی‌های بومی تعیین شدند. توسعه پایدار گردشگری نیازمند مقوله مدیریت و برنامه‌ریزی مستمر است تا در نهایت، بتواند به اهداف از پیش تعیین‌شده دست یابد. مدیریت و برنامه‌ریزی کارآمد گردشگری، اغلب منجر به ارتقای محصولات گردشگری در جهت حصول منافع میزبان و گردشگر می‌شود.

علاوه بر این، مؤلفه بازاریابی با توجه به نقشی که در بسته‌های گردشگری ورزشی ایفا می‌کند، اهمیت زیادی در رونق و توسعه گردشگری ورزشی دارد. بازاریابی گردشگری به‌عنوان فرآیند شناسایی و پیش‌بینی نیازهای گردشگران و فراهم کردن امکانات برای تأمین نیازها و مطلع ساختن آنان و ایجاد انگیزه بازدید در آنهاست. در بین فعالیت‌های بازاریابی گردشگری، تبلیغات جایگاه مهمی را به خود اختصاص داده‌است. بنابه توصیه سازمان جهانی گردشگری، سازمان‌های گردشگری باید ۳ تا ۵ درصد از بودجه خود را به تبلیغات گردشگری اختصاص دهند.

در حوزه سیاستگذاری گردشگری، جوپه^۲ (۲۰۱۷) توسعه گردشگری در هر کشور را متأثر از سیاست و حکم‌روایی می‌داند. گردشگری ورزشی پایدار برای رشد و توسعه به هماهنگی نزدیک با ساختار قانونی و سیاسی محلی و منطقه‌ای و برنامه‌ریزی راهبردی نیاز دارد.

در نهایت اگر راهبردها درست اجرا شوند، منجر به «پایداری معیشت جوامع محلی» به‌عنوان پیامد توسعه گردشگری ورزشی پایدار با رویکرد ورزش‌های روستایی و بازی‌های

---

1 Butler and Suntikule

2 Joppe

بومی می گردند. گردشگری پایدار- به عنوان شکلی از گردشگری جایگزین- در پی بهبود کیفیت زندگی ساکنان محلی، ارتقای تجربیات گردشگران و حفظ منابع گردشگری مقصد است (علیقلی زاده فیروزجایی و همکاران، ۱۳۸۸). ویسی و نیکوخواه (۱۳۹۷) در تحقیق خود تأثیر گردشگری بر ابعاد پنج گانه معیشت پایدار و بامری و همکاران (۱۳۹۸) احیای معیشت پایدار روستاهای سنتی از طریق توسعه گردشگری را گزارش نمودند. لئو^۱ (۲۰۱۹) بر گردشگری به عنوان یک استراتژی متنوع سازی معیشت در بین مردم روستایی در شمال سوئد و سو و همکاران^۲ (۲۰۱۹) بر گردشگری به عنوان یک استراتژی معیشت پایدار در روستاهای جنوب چین تأکید کردند.

نتایج این پژوهش به مدیران حوزه ورزش و گردشگری در جهت طراحی و اتخاذ راهبردهای توسعه گردشگری ورزشی پایدار با رویکرد ورزش های روستایی و بازی های بومی و محلی کمک می کند و انتظار می رود علاوه بر توسعه گردشگری ورزشی پایدار به عنوان منبع درآمد و معیشت جوامع محلی، احیا و ترویج هرچه بیشتر ورزش های سنتی و بازی های بومی و محلی در مناطق روستایی استان مازندران به عنوان بخشی از فرهنگ بومی را موجب شود. با توجه به نتایج پژوهش حاضر، پیشنهادهای زیر ارائه می گردد:

۱- با توجه به نقش جاذبه های گردشگری به عنوان شرایط علی در مدل تحقیق، احیای فرهنگ جامعه میزبان و معرفی آن به گردشگران از طریق افراد بومی در کنار سایت های گردشگری و از طریق برپایی غرفه های مردم شناسی، صنایع دستی و خوراکی های مردم محلی به منظور آشنایی بیشتر گردشگران با فرهنگ بومی پیشنهاد می شود. همچنین تعیین تقویم آسایش اقلیم مقصد برای ۱۲ ماه از سال و برنامه ریزی جهت ایجاد و گسترش گردشگری متناسب با این تقویم توصیه می گردد.

۲- با توجه به نقش زیرساخت ها به عنوان شرایط زمینه ای در مدل تحقیق پیشنهاد می گردد: ارتقای کمی و کیفی زیرساخت های خدماتی گردشگری در سطح استان و تخصیص امکانات متناسب با نیاز گردشگران به روستاها و ارائه تسهیلات ویژه به طرح های توسعه زیربنایی در مقصدهای گردشگری انجام شود.

---

1 Leo

2 Su et al.

۳- با توجه به نقش عامل مالی و حمایتی به عنوان شرایط مداخله گر در مدل تحقیق، تعیین سیاست‌های حمایتی دولت (وام، تسهیلات، سیاست‌های یارانه‌ای، اوراق مشارکت) و حذف بوروکراسی زائد در محیط اداری کشور جهت ورود سرمایه‌گذاران بخش خصوصی به منظور توسعه گردشگری ورزشی پیشنهاد می‌گردد.

۴- با توجه به نقش مشارکت مذهبی و اجتماعی به عنوان شرایط مداخله گر در مدل تحقیق، تصمیم‌گیری و اجرای برنامه‌های گردشگری از طریق برگزاری جلسات با حضور نمایندگان منتخب مردم و نظرسنجی از ساکنان محلی و تشکیل و تقویت انجمن‌ها و نهادهای غیردولتی فعال در زمینه گردشگری به منظور جلب مشارکت‌های مردمی در فرایند تهیه، اجرا و بهره‌برداری از طرح‌ها و پروژه‌های عمرانی، اجتماعی و اقتصادی در حوزه گردشگری پیشنهاد می‌شود.

همچنین جهت جلب موافقت مراجع دینی، مطابقت خدمات گردشگری ورزشی با موازین شرعی و رفع موانع اعتقادی و مذهبی جهت ورود گردشگر خارجی مانند عدم اجبار گردشگر برای اجرای موازین دینی و شرعی توصیه می‌شود.

۵- با توجه به نقش مدیریت و برنامه‌ریزی به عنوان راهبرد توسعه در مدل تحقیق، تعامل با مراجع علمی و دانش‌محور ملی و بین‌المللی به منظور استانداردسازی و علمی کردن فرآیندهای ورزش روستایی و بازی‌های بومی پیشنهاد می‌شود. همچنین توصیه می‌گردد ورزش‌های روستایی و بازی‌های بومی به صورت مشترک با کشورهایایی که دارای پیشینه فرهنگی در این زمینه هستند ثبت شوند یا الحاق به کشورهایایی که برخی از ورزش‌های روستایی و بازی‌های بومی را ثبت نموده‌اند انجام شود.

۶- با توجه به نقش بازاریابی به عنوان راهبرد توسعه در مدل تحقیق، می‌توان با تشکیل کمیته تخصصی جشنواره‌های ورزش‌های سنتی و تدوین تقویم فرهنگی استان برای تعیین زمان و مکان هر جشنواره بومی - محلی، اطلاعات مقتضی در خصوص مکان و زمان برگزاری جشنواره‌ها را از طریق آژانس‌های گردشگری به اطلاع گردشگران رساند.

۷- با توجه به نقش سیاستگذاری به عنوان راهبرد توسعه در مدل تحقیق، تدوین سند راهبردی گردشگری ورزشی در سه سطح محلی، منطقه‌ای و ملی در کشور توصیه می‌شود. در این صورت، طرح برنامه‌های کوتاه‌مدت، میان‌مدت و بلندمدت با توجه به

توان اجرایی کشور و ترسیم یک سیاست زمانی برای هدایت برنامه بر مبنای منابع، امکانات، مقاصد و اهدافی که معین خواهد شد اجتناب‌ناپذیر است.

۸- با توجه به نقش پایداری معیشت جوامع محلی به‌عنوان پیامد در مدل تحقیق، تدوین بسته‌های مختلف اشتغال مرتبط با صنعت گردشگری از سوی برنامه‌ریزان در هدایت بومیان منطقه در نیل به مشاغل تعیین‌شده از مواردی است که تا حدودی می‌تواند زمینه‌آثربخشی پیامدهای مثبت اقتصادی گردشگری را محقق سازد. همچنین معرفی و فروش محصولات کشاورزی، دامی، صنایع دستی و غذاهای سنتی این ناحیه به گردشگران به‌منظور حمایت از صاحبان این صنایع با هدف درآمدزایی برای آنان نیز توصیه می‌شود.

تعارض منافع

تعارض منافع وجود ندارد.

ORCID

Maryam Omid Najaf Abadi

<https://orcid.org/0000-0003-1830-7660>

منابع

- آذر، رسول و شکارلو، علی. (۱۳۹۳). بازی‌های سنتی، بومی و محلی ایران. تهران: انتشارات احرار.
- ادبی فیروزجاه، جواد، ندایی، طاهره، محمدی، حسین‌علی و فتاح‌زاده فشخامی، مهدی. (۱۳۹۹). اولویت‌بندی و مقایسه مؤلفه‌های گردشگری ورزشی پایدار استان گیلان، بین گردشگران ورزشی و جامعه میزبان. فصلنامه علمی پژوهشی برنامه‌ریزی و توسعه گردشگری، ۹(۳)، ۲۲۷-۲۴۴.
- استراوس، انسلم و کوربین، جولیت. (۱۳۹۷). مبانی پژوهش کیفی: فنون و مراحل تولید نظریه زمینه‌ای. تهران: نشر نی.
- اصغری سراسکانرود، صیاد، جلالی عنصرودی، طاهره و زینالی، بتول. (۱۳۹۲). تحلیل تغییرپذیری وضعیت گردشگری شهرهای واقع در اطراف دریاچه ارومیه. برنامه‌ریزی منطقه‌ای، ۳(۱۱)، ۹۹-۱۱۴.
- بازرگان، عباس. (۱۳۹۱). مقدمه‌ای بر روش‌های تحقیق کیفی و آمیخته، رویکردهای متداول در علوم رفتاری. تهران: انتشارات دیدار.

- بامری، زبیده، پایدار، ابوذر و طولابی نژاد، مهرشاد. (۱۳۹۸). احیای معیشت پایدار روستاهای سنتی از طریق توسعه گردشگری (مورد شناسی: دهستان ناهوک، شهرستان سراوان). فصلنامه جغرافیا و آمایش شهری منطقه‌ای، ۹(۳۲)، ۵۹-۷۸.
- بهمن‌پور، هومن و طاهری حسین‌آبادی، محمد. (۱۳۹۸). ارائه الگوی تلفیقی مکانیابی ویژه گردشگری ورزشی با بکارگیری سیستم اطلاعات جغرافیایی و روش روی هم‌گذاری لایه‌ها، نشریه علمی تخصصی شباک، ۵(۲)، ۳۷-۵۰.
- تولایی، سیمین، سلیمانی، محمد، جهانی دولت‌آباد، رحمان و جهانی دولت‌آباد، اسماعیل. (۱۳۹۶). نقش مشارکت جوامع محلی در صنعت گردشگری پایدار (مطالعه موردی: سرعین). پژوهش‌های جغرافیای انسانی، ۴۹(۱)، ۹۵-۱۱۳.
- جاوید، فضائل. غفوری، فرزاد، جاوید، مجید. و گودرزی، صمد. (۱۳۹۹). گردشگری ورزشی و توسعه پایدار شهرهای میزبان (مطالعه موردی: جشنواره ورزش‌های زمستانی سرعین)، مطالعات راهبردی ورزش و جوانان، ۱۹(۴۸)، ۱۹۷-۲۱۷.
- جعفری صمیمی، احمد و ریسی، زینب. (۱۳۹۶). تأثیر غیرخطی شاخص توسعه انسانی بر پایداری اقتصادی در کشورهای توسعه یافته. مدل‌سازی اقتصادسنجی، ۲(۳)، ۶۵-۹۸.
- دانایی فرد، حسن، الوانی، سیدمهدی و آذر، عادل. (۱۳۹۶). روش‌شناسی پژوهش کیفی در مدیریت: رویکردی جامع. تهران: انتشارات اشرافی، صفار.
- ذبیحی، اسماعیل و رضوی، محمدحسین. (۱۳۹۴). عوامل مهم در خصوصی‌سازی صنعت گردشگری ورزشی استان مازندران. نهمین همایش بین‌المللی تربیت بدنی و علوم ورزشی، انجمن تربیت بدنی و علوم ورزشی ایران، تهران.
- شجاعی، وحید، تجاری، فرشاد، سلیمانی تپه‌سری، بهاره و دوستی، مرتضی. (۱۳۹۱). برنامه‌ریزی راهبردی توریسم ورزشی استان مازندران. فضای جغرافیایی، ۱۳(۳۹)، ۱۷۳-۱۹۳.
- صالحی، صادق، فیضی، سلمان و قلی‌پور، یاسر. (۱۳۹۹). تحلیل عوامل مؤثر بر تصویر رفتار سازگار با محیط‌زیست گردشگران در مقاصد گردشگری طبیعت-پایه (مطالعه موردی: شهرستان ماسال)، فصلنامه علمی مطالعات مدیریت گردشگری، ۱۵(۵۲)، ۵۱-۷۹.
- ضرغام بروجنی، حمید و صداقت، مریم. (۱۳۹۷). مدل فرایندی توسعه پایدار گردشگری جمهوری اسلامی ایران (نظریه‌ای داده‌بنیاد با تأکید بر برنامه‌های پنج‌ساله توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی). گردشگری و توسعه، ۷(۳)، ۲۵-۷۳.
- علوی، سید حسین، سنایی، محمد و فخری، فرناز. (۱۳۹۹). طراحی مدل توسعه ورزش‌های دریایی در جذب گردشگران استان مازندران. فصلنامه آموزش علوم دریایی، ۷(۳)، ۱۷۶-۱۸۸.

علیقلی زاده فیروزجایی، ناصر، بدری، سید علی و فرجی سبکبار، حسنعلی. (۱۳۸۶). نگرش جامعه میزبان به اثرات محیطی و اقتصادی گردشگری در نواحی روستایی مطالعه موردی بخش مرکزی شهرستان نوشهر. فصلنامه روستا و توسعه، ۱۱۰(۱)، ۱-۲۲.

غفوری، فرزاد. (۱۳۹۳). الگوی توسعه گردشگری بر مبنای توسعه بازی‌های بومی و محلی در کشور، مطالعات مدیریت ورزشی، دوره ششم، شماره ۲۴، ص: ۱۵۳-۱۷۴.

غفوری، فرزاد، بابایی سلطانقلی، حامد و شهلائی، جواد. (۱۴۰۰). بررسی تأثیر بازی‌های بومی و محلی بر افزایش در تولید ناخالص داخلی و ایجاد اشتغال. مطالعات مدیریت ورزشی، ۱۳(۶۵). فلاح، زین العابدین، صمدی، الهام‌سادات و عسکری، اسرا. (۱۳۹۷). استراتژی‌های توسعه ورزش روستایی با تأکید بر ورزش‌های بومی و محلی (مورد مطالعه استان گلستان). رویکردهای نوین در مدیریت ورزشی، ۶(۲۳)، ۷۳-۸۷.

قرلسفلو، حمیدرضا و رضوی، سید محمدحسین. (۱۳۹۸). تعیین الگوی عوامل مؤثر بر توسعه پایدار گردشگری ورزش‌های سنتی (مطالعه موردی: جشنواره کبکی سرخکلاته، اسب ترکمن و کشتی سنتی آلیش و گورش). مطالعات مدیریت ورزشی، انتشار آنلاین از تاریخ ۳ مهر ۱۳۹۸.

قرلسفلو، حمیدرضا، رضوی، سید محمد حسین و کلاته سیفری، معصومه. (۱۳۹۹). الگوی کیفی پیوند فرهنگ و گردشگری جشنواره‌های ورزشی - سنتی بر مبنای راهبرد گزند توری، فصلنامه علمی مطالعات مدیریت گردشگری، ۱۵(۴۹)، ۱۲۰-۱۵۰.

قرلسفلو، حمیدرضا، رضوی، محمدحسین، کلاته سیفری، معصومه و اصفهانی، نوشین. (۱۳۹۷). طراحی مدل تمایل بازگشت رفتاری گردشگران ورزش‌های بومی و سنتی بر اساس قابلیت‌های اکوتوریسمی. فصلنامه مدیریت و توسعه ورزش، ۷(۱)، ۸۷-۱۰۸.

کریمی، جواد، سلطانیان، لیلا و بجانی، ابوالفضل. (۱۳۹۹). طراحی مدل توسعه گردشگری ماجراجویانه ورزشی، نظریه داده بنیاد. مطالعات مدیریت ورزشی، انتشار آنلاین از تاریخ ۱۲ خرداد ۱۳۹۸.

مرتضائی، لیلا و کلاته سیفری، معصومه. (۱۳۹۹). توسعه گردشگری ورزشی با تأکید بر مناطق پنهان. پژوهش‌های کاربردی در مدیریت ورزشی، ۸(۴)، ۷۵-۸۶.

معصومی، حسن، معصومی، خشایار و معصومی، غزل. (۱۳۹۵). ورزش‌ها و بازی‌های بومی و محلی در استان مازندران. قم: موسسه فرهنگی و اطلاع‌رسانی تبیان.

مهدی‌زاده، سید محمود. (۱۳۹۶). خلاصه مطالعات و اقدامات طرح توسعه کسب و کار و اشتغال پایدار (تکاپو) استان مازندران، معاونت توسعه کارآفرینی و اشتغال دبیر خانه طرح تکاپو وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی.

نعمت‌الهی، زهرا، مجاوریان، سید مجتبی و حسین‌زاده، مسعود. (۱۳۹۵). اولویت‌بندی روستاهای هدف گردشگری در استان مازندران. اقتصاد و توسعه کشاورزی، ۳۰(۳)، ۲۱۸-۲۲۶.
ویسی، فرزاد و نیکخواه، چنور. (۱۳۹۷). واکاوی نقش گردشگری در معیشت و پایداری معیشتی خانوارهای روستایی، مطالعه موردی: بخش اورامان سروآباد. جغرافیا و برنامه‌ریزی، ۲۲(۶۶)، ۳۲۹-۳۴۸.

References

- Adabi Firoozjah, J., Nedaee, T., Mohammadi, H. A., and Fattah Zadeh Fashkhami, M. (2020). Prioritization and comparison of components of sustainable sports tourism in Guilan province, between sports tourists and the host community, *Journal of Tourism Planning and Development*, 9(3), 22-244. [In Persian]
- Alavi, S. H., Sanaee, M., and Fakhri, F. (2020). Designing a model for the development of water sports in attracting tourists to Mazandaran province. *Journal of Marine Science Education*, 7(3), 176-188. [In Persian]
- Aligholizadeh firoozjaee, N., Badri, S. A., and Faraji Sabokbar, H. (2005). Attitude of the host community towards the environmental and economic effects of tourism in rural areas: A case study of the central part of Nowshahr township, *Journal of Rural and Development*, 10(1), 1-22. [In Persian]
- Asghari Saraskanrood, S., Jalali Onsroodi, T., and Zeinali, B. (2013). Analysis of variability of tourism status of cities located around Lake Urmia. *Regional Planning*, 3(11), 99-114. [In Persian]
- Azar, R., and Shekarloo, A. (2014). *Traditional, indigenous and local games of Iran*. Tehran: Ahrar Publications. [In Persian]
- Bahmanpour, H., and Taheri Hossein Abadi, M. (2019). Presenting an integrated model of special location for sports tourism using geographic information system and layer superposition method, *Shabak journal*, 5(2), 37-50. [In Persian]
- Bameri, Z., Paydar, A., and Tulabi Nejhad, M. (2019). Restoring sustainable livelihoods of traditional villages through tourism development (Case Study: Nahook district, Saravan Township), *Journal of Regional Geography and Urban Planning*, 9(32), 59-78. [In Persian]
- Bazargan, A. (2012). *Introduction to qualitative and mixed research methods, common approaches in behavioral sciences*. Tehran: Didar Publications.
- Boonsiritomachai, W., & Phonthanukitithaworn, C. (2019). Residents' Support for Sports Events Tourism Development in Beach City: The Role of Community's Participation and Tourism Impacts. *SAGE Open*, 9(2), 1-15. DOI: 10.1177/2158244019843417
- Butler, R., & Suntikule, W. (2018). *Tourism and religion*, London: Publisher Channel View Publications Ltd, Bristol.

- Carneiro, M. J., Breda, Z., & Cordeiro, C. (2016). Sports tourism development and destination sustainability: the case of the coastal area of the Aveiro region, Portugal. *Journal of Sport & Tourism*, 20(3-4), 305-334.
- Danaeefard, H., Alvani, S. M., and Azar, A. (2017). *Qualitative research methodology in management: a comprehensive approach*. Tehran: Ishraqi, Saffar Publications. [In Persian]
- Fallah, Z., Samadi, E., and Askari, A. (2018). Rural sports development strategies with emphasis on indigenous and local sports (case study of Golestan province). *New approaches in sports management*, 6(23), 73-87. [In Persian]
- Ghafouri, F. (2014). Tourism development model based on the development of local and indigenous games in the country, *Sports Management Studies*, 6(24), 153-174. [In Persian]
- Ghafouri, F., Babae Soltangholi, H., and Shahlaee, J. (2021). Investigating the effect of local and indigenous games on the increase in GDP and job creation. *Sports management studies*, 13(65). [In Persian]
- Ghezelsfloo, H., & Razavi, S. M. H. (2019). Determining model of the factors influencing the sustainable development of traditional sports tourism (Case study: Kabadi festival of Sorkhankalateh, Horse-riding of Torkman and Guroush and Alish traditional wrestling), *Sports Management Studies* Online publishing from 25 September 2019. [In Persian]
- Ghezelsfloo, H., Razavi, S. M. H. and Kalateh Sifari, M. (2020). Qualitative Model of Culture and Tourism Linkage of Traditional Sports Festivals Based on Grounded Theory Strategy, *Journal of Tourism Management Studies*, 15(49), 120-150. [In Persian]
- Ghezelsfloo, H., Razavi, S. M. H., Kalateh Sifari, M., and Esfahani, N. (2018). Designing a behavioral return model for indigenous and traditional sports tourists based on ecotourism capabilities. *Journal of Sports Management and Development*, 6(23), 73-87. [In Persian]
- Gibson, H. J., Kaplanidou, K., & Kang, S. J. (2012). Small-scale event sport tourism: A case study in sustainable tourism. *Sport Management Review*, 15(2), 160–170.
- Gibson, H.J. (1998). Sport Tourism: A critical analysis of research. *Sport Management Review*, 1(1), 45-76.
- Gkoumas, A. (2019). Evaluating a standard for sustainable tourism through the lenses of local industry. *Heliyon*, 5(11), e02707
- Harjo, I. W. and Susanti, A. (2018). Potentials and Sustainability Index of Small-Scale Sports Tourism in Batu City, *International Journal of Social Science Studies*, 6(2), 10-20.
- Hernández, J. M., Suárez-Vega, R., & Santana-Jiménez. Y. (2016). The inter-relationship between rural and mass tourism: The case of Catalonia, Spain. *Tourism management*. 54, 43–57.
- Higam, J., & Hinch. T. (2006). Sport and Tourism Reserch: A Geographic Approach. *Journal of Sport & Tourism*, 11(1), 31-49.

- Higham, J. (1999). Commentary – Sport as an avenue of tourism development: An analysis of the positive and negative impacts of sport tourism. *Current Issues in Tourism*, 2 (1), 82-90.
- Higham, J., & Hinch, T. (2018). *Sport Tourism Development*. London: Publisher Channel View Publications Ltd, Bristol.
- Hsu, C. Y., Chen, M. Y., Nyaupane, G. P., & Lin, S. H. (2020). Measuring sustainable tourism attitude scale (SUS-TAS) in an Eastern island context. *Tourism Management Perspectives*, 33(3), 100617.
- Huili, H., Carol, K., Patrick, L., & Gary, R. (2018). Property Owners' Attitudes toward Sustainable Tourism: Comparing Coastal and Mountain Counties. *Tourism and Hospitality Research*, 88 (4), 424–448.
- Jaafari Samimi, A., and Raeesi, Z. (2017). Nonlinear Impact of Human Development Index on Economic Sustainability in Developed Countries. *Econometric modeling*, 2(3), 65-98. [In Persian]
- Javid, F., Ghafoori, F., Javid, M., and Gudarzi, S. (2020). Sports Tourism and Sustainable Development of Host Cities (Case Study: Sarein Winter Sports Festival), *Strategic Studies of Sports and Youth*, 19(48), 197-217. [In Persian]
- Jiménez-García, M., Ruiz-Chico, J., Peña-Sánchez, A. R., López-Sánchez, J. A. (2020). A Bibliometric Analysis of Sports Tourism and Sustainability (2002–2019). *Sustainability*, 12(7), 2840.
- Joppe, M. (2017). Tourism policy and governance: Quo vadis? *Tourism Management Perspectives*, 25, 201–204.
- Karimi, j., Soltanian, L., and Bojani, A. (2020). Designing a model for the development of adventure sports tourism, data theory foundation. *Sports Management Studies*, 12(60), 61-82. [In Persian]
- Kersulić, A. Perić, M. Wise, N. (2020). Assessing and Considering the Wider Impacts of Sport-Tourism Events: A Research Agenda Review of Sustainability and Strategic Planning Element, *Sustainability*, 12(11), 4473.
- Leu, T. C. (2019). Tourism as a livelihood diversification strategy among Sámi indigenous people in northern Sweden. *A Nordic Journal of Circumpolar Societies*, 36(1), 75-92.
- Maasoumi, H., Maasoumi, K., & Maasoumi, G. (2016). *Indigenous and local sports and games in Mazandaran province*, E-book, Qom: Tebyan Press.
- Mahdizadeh, S. M. (2017). *Summary of studies and actions of the Business Development Plan and Sustainable Employment (Takapo) of Mazandaran Province*, Deputy Minister of Entrepreneurship and Employment Development, Secretary of the Ministry of Cooperatives, Labor and Social Welfare. [In Persian]
- Minoli, D., Mark, M. H. Good, & Aidan, W. M. (2018). Are sport tourists of an environmental mindset to drive the green? The case of golfers. *Tourism management perspective*, 25, 71-79.

- Mortezaee, L., and Kalateh Sifari, M. (2020). Development of sports tourism [In Persian] with emphasis on hidden areas. *Applied research in sports management*, 8(4), 75-68. [In Persian]
- Moyle, B. D., Hinch, T., & Higham, J. (2020). *Sport Tourism and Sustainable Destinations*, New York: Routledge.
- Neaamatollahi, Z., Mojaverian, S. M., and Hosseinzadeh, M. (2016). Prioritization of tourism target villages in Mazandaran province. *Economics and Agricultural Development*, 30(3), 218-226. [In Persian]
- Peric, M. (2018). Estimating the Perceived Socio-Economic Impacts of Hosting Large-Scale Sport Tourism Events. *Social Science*, 7(176), 1-18.
- Robert, J. L. (2018). The Wimbledon Championships, the All England Lawn Tennis Club and Invented Traditions. *International Journal of Sport Communication*, 11(1), 1-23.
- Salehi, S., Feizy, S., and Gholipour, Y. (2020). Analysis of Factors Affecting the Image and Environmental Behavior of Tourists in Nature-Basic Tourism Destinations (Case Study: Masal township), *Journal of Tourism Management Studies*, 15(52), 51-79. [In Persian]
- Sgroi, F. (2020). Forest resources and sustainable tourism, a combination for the resilience of the landscape and development of mountain areas. *Science of the Total Environment*, 736, 139539.
- Shojaee, V., Tejari, F., Soleimany Tapehsari, B., and Doosti, M. (2011). Strategic planning of sports tourism in Mazandaran province. *Geographical space*, 13(39), 173-193. [In Persian]
- Strauss, A. L., and Corbin, J. M. (2018). *Basics of qualitative research: techniques and stages of production of grounded theory*, Translated by Ibrahim Afshar, Tehran: Ney Publications. [In Persian]
- Su, Z., Aaron, J. R., Guan, Y., & Wang, H. (2019). Sustainable Livelihood Capital and Strategy in Rural Tourism Households: A Seasonality Perspective. *Sustainability*, 11, 4833. 1-14.
- Swart, K., Tichaawa, T. M., Odounga Othy, J. D., & Daniels, T. (2018). Development in Gabon-A case study of the Africa cup of Nationals. *Euro Economica*. 10 (37), 177-189.
- Tavalaee, S., Soleimani, M., Jahani Dolat Abad, R., and Jahani Dolat Abad, E. (2017). The role of local community participation in the sustainable tourism industry (Case study: Sarein). *Human Geography Research*, 49(1), 95-113. [In Persian]
- Telfer, D., & Sharpley, R. (2015). *Tourism and Development in the Developing World*, New York: Routledge.
- Tiago, F., Gil, A., Stemberger, S., & Borges-Tiago, T. (2021). Digital sustainability communication in tourism. *Journal of Innovation & Knowledge*, 6(1), 27-34.
- Veisi, F., and Nikhkah, C. (2018). Analysis of the role of tourism in livelihood and livelihood sustainability of rural households, a case study: Oraman

- section of Sarvabad. *Geography and planning*, 22(66), 329-348. [In Persian]
- Xie, J. (2019). *Research on the Problems and Countermeasures in the Development of Industrialization of Chinese National Folk Sports Tourism*, Proceedings of the 4th International Conference on Economy, Judicature, Administration and Humanitarian Projects (JAHP 2019).
- Zabihi, E., and Razavi, M. H. (2015). *Important factors in the privatization of sports tourism industry in Mazandaran province*. 9th International Conference on Physical Education and Sports Sciences, Iranian Association of Physical Education and Sports Sciences, Tehran. [In Persian]
- Zargham Broojeni, H., and Sedaghat, M. (2018). Process model of sustainable tourism development of the Islamic Republic of Iran (Grounded theory with emphasis on five-year economic, social and cultural development plans). *Tourism and Development*, 7(3), 25-73. [In Persian]

استناد به این مقاله: موسوی، رضا. (۱۴۰۰)، الگوی توسعه گردشگری ورزشی پایدار با رویکرد ورزش‌های روستایی و بازی‌های بومی و محلی. *مطالعات مدیریت گردشگری*، سال (۵۵)، ۲۵۷-۲۹۱.

Tourism Management Studies of Journal is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.